

تطهير الإعتقاد عن أدران الإلحاد

(İTİKADIN İLHAD KİRLERİNDEN ARINDIRILMASI)

İmam Muhammed bin İsmail el-Emir es-Sanani
(rahimehullah)

Tercümeye asıl alınmış arapça nusha:
Yayınevi: Mektebetu'l-İmami'l-Vadii, Birinci baskı h.1430
Muhakkik: Ebu'l-Abbas Muhammed bin Cibril eş-Şihri
(Muhakkikin önsözü ve tahkikleri tercüme edilmedi)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَهُوَ الْمُسْتَعَانُ

Ubudiyet Tevhidini tamamıyla Kendisine özgü kılmadan Rububiyet Tevhidini kullarından kabul etmeyen Allah'a hamdolsun. Onlar Onu dosdoğru ifrad ederler ve dolayısıyla Ona eş koşmazlar ve Onunla beraber başkasına dua etmezler. O'ndan başkasına tevekkül etmezler ve her halde O'ndan başkasına sığınmazlar. Ona Esmâ'ül-Hüsna'sından gayrisiyle duada bulunmazlar ve O'na araçlar edinerek ulaşmaya çalışmazlar. **"O'nun katında O'nun izni olmadan kim şefaât edebilir?"**¹

Şahadet ederim ki, Allah'tan başka ilah yoktur. O tektir, şeriki yoktur. Mabud Rab ancak Odur. Ve şahadet ederim ki, Muhammed (*sallallahu aleyhi ve sellem*) O'nun kulu ve Rasûlü'dür. O'na (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'e şöyle emretmiştir: **"De ki; ben Allah'ın dilediğinden başka kendim için ne bir yarar ve ne de bir zarara malik değilim"**² Şahid olarak Allah yeter.

Allah'ın salâtı Muhammed (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in ve O'na (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'e tüm kusurlardan uzak ve kalplerini her türlü kirli itikaddan temizlemiş olarak uyan âli üzerine olsun.

Bundan sonra;

İşte bu "Tathiru'l-İtikad an Edrani'l-İlhâd" (kitabıdır. Yemen'in, Şam'ın ve Necid'in şehirlerinde ve köylerinde ve Tihame de ve tüm İslam diyarında insanların genelini Allah'a eş koştuklarını gördükten ve yakinen bildikten sonra bu kitabı telif etmeyi üzerime vacip gördüm. Allah'a eş kıldıkları husus ölümlere ve fucûr ehlinden olup gaybı ve keşfi iddia eden, Müslümanların mescitlerine gelmeyen, Allah için ne rukuya ve ne de secdeye gittiği görülmeyen, ne Kitabı ve ne de Sünneti bilmeyen, haşır ve hesap gününden korkmayan dirilere itikat etmeleridir.

Bunun için, Allah'ın izhar edilmesini emrettiğini ketmedenlerden olmamak için ve Allah'ın inkâr edilmesini emrettiğini inkâr etmek için bu kitabı yazmayı üzerime vacip gördüm.

Şunu iyi bilisin: Dinin kaidelerinden olan bazı önemli asıllar vardır ki, bunları her muvahhid bilmesi gerekir:

BİRİNCİ ASIL

Şunları bilmek dinin zaruretindedir: Kuran'da olan her şey Hak'tır batıl değildir. Doğrudur yalan değildir, hidayettir dalâlet değildir, yakındır şek değildir.

Bu öyle bir asıldır ki, bu aslı ikrar etmeden hiç kimsenin ne İslam'ı ve ne de imanı tam olmaz. Bu hususta icma edilmiş, ihtilaf vaki olmamıştır.

¹ Bakara 255

² Araf 188

İKİNCİ ASIL

İlkinden sonuncusuna kadar tüm Rasûller ve nebiler insanları Allah'ı tevhid etmeye, ibadette tevhid etmeye çağırarak için gönderilmişlerdir. Her Rasûlün kavmine ilk duyurduğu şu olmuştur:

"...Ey kavmim! Allah'a ibadet edin. Sizin O'ndan gayri bir ilahınız yoktur..."³ ve "...Allah'tan başkasına ibadet etmemeniz için..."⁴ ve "Şöyle ki, Allah'a ibadet ediniz ve O'ndan korkup bana itaat ediniz."⁵

İşte bu "La İlahe İllallah" sözünün manasıdır. Rasûller kavimlerini bu kelimeyi sadece dille söylemeye değil, onun manasını itikad ederek söylemeye çağırılmışlardır.

Bu kelimenin manası şudur: Allah'ı uluhiyetinde ve ibadette ifrad etmek, O'ndan gayri ibadet edilenleri nefyetmek ve beri olmaktır. Bu aslın içeriği tartışılmaz ve hakkında şek edilmez. Kimsenin imanı bu kelimenin manasını bilmeden ve gerçekleştirmeden tam olmaz.

ÜÇÜNCÜ ASIL

Tevhid iki kısımdır.

Birinci Kısım: Rububiyet, yaratma, rızıklandırma ve buna benzer Tevhid.

Bu Tevhidin manası: Âlemin tek yaratıcısı Allah'tır, onların Rabbi ve rızıklarını veren sadece O'dur.

Bu Tevhidi müşrikler de inkâr etmezlerdi ve bunda Allah'a ortak koşmazlardı. Bilakis bu tür Tevhidi dördüncü asılda görüleceği gibi ikrar ederlerdi.

İkinci Kısım: İbadet Tevhidi.

Bu Tevhidin manası: Allah'ı ibadetlerin bütün türlerinde ifrad etmektir. Bunun açıklaması gelecek.

İşte insanların Allah'a ortaklar koştıkları Tevhid budur. Şerik lafzı bile onların Allah'ı ikrar ettiklerini gösteriyor.

Rasûller (*aleyhimusselam*) birincisini takrir etmek ve insanları ikincisine davet etmek için gönderilmişlerdir: **"...Gökleri ve yeri yaratan Allah hakkında şekk mi var? O, sizin günahlarınızın bir kısmını bağışlamak için sizi davet ediyor..."⁶ ve "...Gökten ve yerden size rızık veren Allah'tan gayri bir yaratıcı mı var? İlah ancak O'dur. O'ndan başka ibadete layık ilah yoktur..."⁷**

Ve ibadette şirkten nehyetmek için gönderilmişlerdir: **"Andolsun ki Biz, her ümmetten Allah'a ibadet edin ve tağuttan kaçının diye o ümmete bir Rasûl gönderdik..."⁸**

³ Araf 59, 65, 73, 85

⁴ Hud 2

⁵ Nuh 3

⁶ İbrahim 10

⁷ Fatır 3

⁸ Nahl 36

Yani ümmetlerine **“Allah’a ibadet edin”** dediler. **“Her ümmetten”** kavliyle beyan buyurduğu ise tüm Rasûllerin sadece onlardan ibadette tevhidi talep etmek için gönderildikleridir. Yoksa sırf Allah'ın âlemi yarattığını ve O'nun gökleri ve yerleri yarattığını tanıtmaları için değil. Onlar zaten bunu ikrar ediyorlardı. Bunun için bu hususta varit olan ayetlerin ekseri takrir-i istifham sığasında gelmiştir. **“Allah’tan başka bir yaratıcı mı var?”⁹** ve **“Yaratan yaratmayan gibi midir?”¹⁰** ve **“Gökleri ve yeri yaratan Allah hakkında şüphe mi var?”** ve **“Allah’tan gayrisini mi veli edineyim? O, göklerin ve yerin yaratıcısıdır.”¹¹** **“Şimdi O'ndan başkasının ne yarattığını bana gösterin”¹²** **“Gösterin bana, onlar yerden ne yaratmışlardır?”¹³** Takrir-i istifham, çünkü onlar bunu ikrar ediyorlardı.

Buradan da şunu anlamış olursun: Müşrikler putları ve heykelleri, Mesih'i, annesini ve melekleri göklerin, yerin ve kendilerinin yaratılmasında Allah'a ortak koştuklarından dolayı onlara ibadet etmediler, bilakis bunların kendilerini Allah'a yaklaştırdıklarını inandıkları için ibadet ettikleri putlar olarak edindiler. Onlar bu küfür sözünü hem Allah'ı ikrar ediyorlardı ve hem de ibadet ettikleri putların Allah katında şefaathçi olduklarını ikrar ediyorlardı. Allah-u Teâlâ onlar için: **“Onlar Allah'ı bırakıp kendilerine ne zarar ne de fayda verebilecek şeylere ibadet ediyorlar ve bunlar Allah katında bizim şefaathçilerimiz diyorlar. De ki; siz Allah'a göklerde ve yerde bilmediği bir şeyi mi haber veriyorsunuz? Hâşâ! O onların ortak koştuklarından uzak ve yücedir.”¹⁴** Allah-u Teâlâ, onların şefaathçi edinmelerini şirk kılmıştır. Allah-u Teâlâ kendisini bundan tenzih etti. Çünkü Onun katında, Onun izni olmadan kimse şefaath edemez. Buna rağmen nasıl oluyor da onlar, Allah'ın kendilerine şefaath etmelerine izin vermediklerini şefaathçi ediyorlar? Ne onlar şefaath etmeye ehildirler ve ne de şefaathçi edinmeye çalıştıkları onlara Allah'ın hükmü karşısında bir fayda vereceklerdir.

DÖRDÜNCÜ ASIL

Allah'ın Rasûller gönderdiği müşrikler Allah'ın kendilerini yarattığını ikrar ediyorlardı: **“Eğer onlara, onları kimin yarattığını sorarsan, Allah diyeceklerdir”¹⁵** Ve gökleri ve yeri O'nun yarattığını ikrar ediyorlardı: **“Eğer onlara gökleri ve yeri kimin yarattığını sorarsan, onları el-Aziz ve el-Âlim olan Allah yarattı derler.”¹⁶** Ve Onun canlıdan ölüyü, ölüden de canlıyı çıkararak er-Rezzak olduğunu ve göklerden yere işleri Onun tedbir ettiğini ikrar ediyorlardı. Onun gözün, kulağın ve kalbin sahibi olduğunu da ikrar ediyorlardı: **“De ki; gökten ve yerden sizi rızıklandıran kimdir? Kulaklara ve gözlere malik olup canlıdan ölüyü, ölüden de canlıyı çıkararak ve bütün işleri düzenleyen kimdir diye sor! Diyecekler ki; Allah. Onlara de ki; Allah'tan korkmaz mısınız?”¹⁷** **“De ki, yeryüzü ve içinde olanlar kimindir, eğer biliyorsanız. Derler ki; Allah'ındır. De ki: Öyleyse hiç düşünmez misiniz? De ki: Yedi göklerin Rabbi, yüce arşın Rabbi, kimdir? Derler ki; Allah'tır. De ki; (o halde hâlâ) Allah'tan korkmuyor musunuz? De ki: Eğer biliyorsanız söyleyin, her şeyin melekûtu elinde olan,**

⁹ Fatır 3

¹⁰ Nahl 17

¹¹ Enam 14

¹² Lokman 11

¹³ Ahkaf 4

¹⁴ Yunus 18

¹⁵ Zuhruf 87

¹⁶ Zuhruf 9

¹⁷ Yunus 31

Kendisi her şeyi koruyup kollayan, fakat Kendisi korunmaya muhtaç olmayan kimdir? Hepsini Allah'ındır diyeceklerdir. De ki: O halde nereden büyüleniyorsunuz?"¹⁸

Firavun küfründeki azgınlığa, çirkin iddiasına ve en batıl olan sözü söylemesine rağmen, Allah Musa (*aleyhisselam*)'dan hikâye ederek hakkında şöyle diyor: ***"Kesin olarak biliyorsun ki, onları ibret olsun diye göklerin ve yerin Rabbinden başkası indirmedim"***¹⁹ Ve İblis şöyle demişti: ***"Ben âlemlerin Rabbi olan Allah'tan korkuyorum"***²⁰ ve ***"Rabbimin beni saptırdığı gibi"***²¹ ve ***"Rabbim bana mühlet ver."***²²

Her müşrik Allah'ın onu yaratan olduğunu ve göklerin ve yerin ve bunların içerisinde olanların Rabbi olduğunu ve onların rızıklarını veren olduğunu ikrar eder. Bunun için Rasûller onlara karşı şöyle diyerek delil getirmişlerdir. ***"Yaratan yaratmayan gibi midir?"***²³ ve ***"Allah'tan gayri kendilerine ibadet ettikleriniz, bir sineği dahi yaratmak için bir araya gelseler onu yaratamayacaklardır."***²⁴

Müşrikler bunu ikrar ederler, inkâr etmezler.

BEŞİNCİ ASIL

İbadet boyun eğmenin ve küçüklük içinde itaat etmenin en son noktasıdır. Bunun için ibadet tabiri Allah'a boyun eğmenin haricinde kullanılmamıştır. Çünkü Allah en yüce nimetlerle dostluk edendir. Bunun için "Keşşaf" da geçtiği gibi boyun eğmenin en yücesine layıktır.

Sonra, ibadetin başı ve esası ve bütün Rasûllerin davet ettikleri ve kelimenin de ifade ettiği Allah'ı tevhid etmektir. Bu kelime "La İlahe İllallah" kelimesidir.

Bu kelimedenden murad edilen onun manasını itikad etmek ve muktezasıyla amel etmektir. Yoksa onu sadece dil ile söylemek değildir. Manası Allah'ı ibadette ve ilah olmada ifrad etmek, O'ndan başka kendisine ibadet edilenleri inkâr edip onlardan teberrî etmektir.

Kâfirler kelimenin bu manaya geldiğini bilmişlerdir. Çünkü onlar Arap dilini bilen insanlardı. Bundan dolayı dediler ki: ***"İlahları bir tek ilah mı yaptı? Gerçekten bu, çok hayret edilecek bir şeydir."***²⁵

FASIL

Bu asılları anladıktan sonra bil ki, Allah kendisine ibadeti birkaç çeşit kılmıştır.

İtikadî ibadet:

Bu ibadetin esasıdır. Bu sadece Onun tek ve bir Rab olduğuna, yaratmanın ve emretmenin, fayda ve zarar vermenin ancak Onun elinde olduğuna, şeriki olmadığına, Onun katında Onun

¹⁸ Muminun 84-89

¹⁹ İsra 102

²⁰ Haşr 16

²¹ Hicr 39

²² Hicr 36

²³ Nahl 17

²⁴ Hac 73

²⁵ Sad 5

izni olmadan kimsenin şefaata edemeyeceğine ve Onun ulûhiyetinin diğer levazımına itikad etmesidir.

Lafzi İbadet:

Bu Kelime-i Tevhid'i nutuk etmektir. Kim Kelime-i Tevhidi itikad eder ama diliyle söylemezse, onun kanı ve malı korunmuş olmaz. O kimse tıpkı İblis gibidir. Zira o Tevhidi itikad edere ve ikrar eder. Daha önce buna değinmiştik. Ancak o, Allah'ın secde emrine itaat etmediğinden dolayı kâfir oldu.

Ve kim de Kelime-i Tevhid'i nutuk eder ama itikad etmezse, onun malı ve kanı korunmuş olur ve hesabı Allah'a kalmıştır. O'nun hükmü münafıkların hükmüdür.

Bedeni ibadet:

Namaz da ki kıyam, rükû ve secde gibi veya oruç, hac amelleri ve tavaf gibi.

Mali İbadetler:

Mesela Allah'ın emrine itaat ederek malın bir kısmını ihraç etmek gibi.

Mal, beden, amel ve söz ile alakalı birçok vacip ve mendublar vardır. Fakat özü bunlardır.

Bu asıllar belli olduktan sonra bil ki, Allah-u Teâlâ ilkinden sonuncusuna kadar tüm nebilerini (*aleyhimussalatu vesselam*)'ı Allah'ın onları yaratmış olduğunu ispat etmek için değil, bilakis insanları ibadetlerinde Allah'ı ifrad etmeye çağırarak için göndermiştir. Çünkü daha önce de vurgulayıp tekrarladığımız gibi insanlar bunu zaten kabul ediyorlardı. Bunun için şöyle diyorlardı: **"Ya, demek sen tek Allah'a ibadet edelim ve atalarımızın ibadet ettiklerini bırakalım diye mi geldin?"**²⁶ Yani, ibadetimizi putlara değil, sadece Ona mahsus kılmak için mi geldin? Onlar Allah'ı değil, Rasûllerin onlardan yalnızca Allah'a ibadet etmelerini istemelerini inkâr ettiler. Onlar Allah'ı inkâr etmediler ve Ona ibadet etmeyi de inkâr etmediler. Bilakis Ona ibadeti ikrar ediyorlardı. Ancak ibadetin yalnızca Allah'a tahsis edilmesini inkâr ettiler. Bunun için Allah ile beraber başkalarına da ibadet ettiler ve Ondan başkalarını Ona ortak koşular ve Allah'a eş ilahlar edindiler. Allah-u Teâlâ onlar hakkında: **"Bildiginiz halde Allah'a denkler edinmeyiniz"**²⁷ dedi. Yani siz biliyorsunuz ki, Allah'ın ortağı ve dengi yoktur. Onlar Hac'da telbiye getirirlerken şöyle diyorlardı: "Buyruğuna amadeyim, Senin ortağın yoktur. Ancak bir ortağın vardır. O da Senindir ve onun sahip olduğu da Senindir." Nebi (*sallallahu aleyhi ve selem*) "La şerike leke" sözünü onlardan duyduğunda derdi ki: **"Ancak bir ortağın vardır ona da Sen maliksin" sözünü terk etselerdi Allah (celle celeluhu)'yu ifrad etmiş olurlardı."** Onların Allah'a şirk koşmaları bizzat Allah'ı ikrar etmektir. Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor: **"O gün hepsini mahşere toplayacağız. Sonra Allah'a ortak koşanlara "Hani nerede o Allah'a ortak saydığınız ortaklarınız?"²⁸ "Ortaklarınızı çağırın!" denir, onlar da çağırırlar. Fakat kendilerine cevap vermezler ve azabı görürler."²⁹ "De ki: Haydi ortaklarınızı çağırın, sonra bana istediğiniz tuzağı kurun ve elinizden gelirse bana göz açtırmayın."³⁰ Onların Allah'a eş koşmaları bizzat Allah'ı ikrar etmeleridir. Onların putlara boyun eğerek ibadet etmeleri, takarrüp için adaklar sunmaları ve kurban kesmeleri sadece o Allah'a eş kıldıklarının onları Allah'a yaklaştıracaklarını ve Onun katında onların lehine şefaata edeceklerini itikad ettiklerinden dolayıdır.**

²⁶ Araf 70

²⁷ Bakara 22

²⁸ Enam 22

²⁹ Kasas 64

³⁰ Araf 195

Bunun için Allah Kendisinden gayrisine ibadeti terk etmeleri emretmek için onlara Rasûllerini göndermiştir ki, onların Allah'a denk koştukları hakkındaki itikatları batıl olduğu ve bunun sadece Allah'a mahsus olduğu açıklanmış olsun. İşte bu İbadet Tevhidi dir. Dördüncü asıl da anladığın gibi onlar Rububiyet Tevhid'ini, Allah'ın tek yaratıcı olduğunu ikrar ediyorlardı.

Böylece şunu öğrenmiş oldun: İlkinden sonuncusuna kadar tüm Rasûller, yani Nuh (*aleyhisselam*)'den Muhammed (*sallallahu aleyhi ve alihi vesellem*)'e kadar tüm Rasûllerin davet etmiş oldukları tevhid, İbadet Tevhidi idi. Bunun için Rasûller onlara şöyle demişlerdir: **"Sadece Allah'a ibadet ediniz"**³¹ ve **"Allah'a ibadet ediniz. Sizin Ondan başka ilahınız yoktur."**³²

Müşriklerden kimileri meleklerle ibadet ediyor ve zor zamanlarda onlardan yardım istiyorlardı. Onlardan kimileri de taşlara ibadet ederler ve onlara seslenirlerdi. Aslında o ibadet ettikleri putlar, daha önce yaşamış olan ve sevdikleri salih insanların suretleriydi, onlar hakkında iyi zanlara sahiptiler. O salih kimseler ölünce, onlardan ayrı kalışlarına dayanamayıp teselli olmak için onların heykellerini yaptılar. Aradan uzun zamanlar geçtikten sonra da, bu heykellere ibadet etmeye başladılar. Aradan daha uzun zaman geçtikten sonra ağaçlara ibadet etmeye başladılar. Onlardan bazıları Mesih'e, kimileri de yıldızlara ibadet ediyorlar ve zor zamanlarında onlara sesleniyorlardı. Bunun üzerine Allah, Muhammed (*sallallahu aleyhi ve alihi vesellem*)'i, onları sadece Allah'a ibadet etmeye çağırmak için gönderdi, onların Allah'ı rububiyette, yani göklerin ve yerin rububiyetinde nasıl ifrad ediyorlarsa, ibadette de ifrad etmeleri için gönderdi. La ilahe illallah kelimesinin anlamını itikad etmeleri ve muktezasıyla amel etmeleri için ve Allah'la beraber başkalarına dua etmemeleri için gönderdi. Allah-u Teâlâ şöyle buyuyor: **"Hak davet O'nundur. Onun dışında yalvarıp durdukları ise onlara hiçbir şeyle karşılık veremezler."**³³ **"Mü'minler Allah'a tevekkül etsinler."**³⁴ **"Eğer müminler iseniz, Allah'a tevekkül ediniz."**³⁵ Yani, Allah'a imanda sıdk üzere olmanın şartı: O'ndan gayrisine tevekkül etmemek, duada ve istiğfarda Allah'ı ifrad ettiği gibi; tevekkülde de Allah'ı ifrad etmektir.

Allah-u Teâlâ kullarına **"Ancak sana ibadet ederiz"** demelerini emretmiştir. Bir kimse ibadette Allah'ı Tevhid etmedikçe bu sözünde sadık olmuş olmaz. Bilakis yalancı olur, zira bu sözün anlamı "Sana ibadeti mahsus kılıyoruz ve Seni ibadette ifrad ediyoruz" demektir. Bu **"Sadece bana ibadet ediniz"**³⁶ ve **"Sadece benden korkunuz"**³⁷ sözlerin manasıdır. Beyan ilminden de bilindiği gibi, hakkı tehir olunmak olan bir kelimenin takdim olunması hasrı ifade eder. Buna göre ayetlerin manası "Ancak Allah'a ibadet ediniz. O'ndan başkasına ibadet etmeyiniz" ve "Ancak Allah'tan korkunuz. O'ndan başkasından korkmayınız" olur. El-Keşşaf'da da böyle geçer.

Buna binaen duanın hepsi, rahatlıkta ve zorlukta yalvarışlar, istiğase ve istiane yalnız Allah'a yapılmadıkça, sığınma, adak adama ve kurban kesme ve huşu, kıyam, rükû, secde, tavaf ve ihrama girme, tıraş ve temizlenme gibi ibadetlerin her türlü sadesi Allah için yapılmadıkça, kişi ibadet tevhidi ile Allah'ı ifrat etmiş olmaz.

³¹ Hud 2

³² Araf 59

³³ Rad 14

³⁴ Al-i İmran 122

³⁵ Maide 23

³⁶ Ankebut 56

³⁷ Bakara 41

Kim bu amellerden birisini bir canlı için veya ölü için veya cansız için veya başka bir şey için yaparsa, ibadette şirk koşmuş olur. Dolayısıyla bu amellerin sarf edildiği sarf eden için ilah olmuş olur. İster bu melek olsun veya nebi veya bir veli veya ağaç veya kabir veya cin veya bir canlı veya ölü olsun. Bu ibadetiyle veya diğer ibadet türlerinden birisini sarf etmesiyle o mahlûka kul olmuş olur. Veleve ki Allah'ı ikrar etmiş ve O'na ibadet eden olsa dahi. Zira müşriklerin Allah'ın varlığını ikrar etmeleri ve çeşitli amellerle O'na yaklaşmak istemeleri onların şirkten ve kanlarının helal kılınmasından ve esir alınmalarından ve mallarının ganimet olarak alınmasından çıkarmamıştır. Allah-u Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Ben ortak koşulanların ortaklıktan en münezzeh olanıyım."** Allah Kendisine başkasının ortak koşulduğu hiçbir ameli kabul etmez. Ve Allah'la beraber başkasına ibadet eden kimse O'na iman etmemiştir.

FASIL

Müşriklerin Allah'ı ikrar etmeleriyle beraber ibadetlerinde şirk koşmalarından ötürü, ibadetleri onlara bir şey kazandırmadığını anlamış oldun. Ayrıca ibadetlerinin ortak koştukları şeylerin yarar ve zarar vereceklerini, kendilerini Allah'a daha çok yaklaştıracaklarını ve Allah katında kendileri için şefaathçi olacaklarını itikat etmeleri olduğunu da anladın. Onlar için kurbanlar keserlerdi, onları tavaf ederlerdi ve onlar için adak adarlardı, onların huzurunda zelil bir şekilde kıyam ederlerdi, secde ederlerdi ve aynı zamanda Allah'ın rububiyetini ve Onun yaratıcı olduğunu ikrar ederlerdi. Ama ibadette Allah'a ortak koştuklarından ötürü müşrik olmuşlardır. Onlara Allah'ın Rububiyetini ikrar etmeleri fayda vermemiştir... Çünkü ikrarları geçerli değildir... Çünkü fiilleri ikrarlarını nefyetmektedir.

Allah-u Teâlâ'nın Rububiyette Tevhidini ikrar eden kişi zorunlu olarak Uluhiyette de Tevhidini ikrar etmesi lazım. Bunu yapmadığı takdirde ilk ikrar (Rububiyet Tevhidiyle alakalı ikrarı) bâtil olur.

Onlar bunu biliyorlardı, bunun için tabaka tabaka olan cehennem ateşinin içinde şöyle söyleyeceklerdir: **"Allah adına and olsun ki, biz daha önce apaçık bir sapıklık içindeydik. Zira biz sizi âlemlerin Rabbiyle eşit tutuyorduk."**³⁸ Hâlbuki onlar, ortak koştuklarını her yönüyle Allah'a denk tutmamışlardı. Ve onları yaratıcılar ve rızık verenler olarak da görmemişlerdi. Lakin ateşin derinliklerinde oldukları bir vaziyetteyken anladılar ki, İbadet Tevhidinde zerre kadar da olsa şirki ikrar ettiklerinde dolayı putlarla Âlemlerin Rabini denk tutanlardan olmuşlardır.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor: **"Onların çoğu ancak şirk koşarak iman eder."**³⁹ Yani, onlardan çoğu putlara ibadet etmeden, Allah'ın kendilerini yarattığını, gökleri ve yeri var ettiğini ikrar etmezler. Gerçek odur ki, Allah-u Teâlâ rıyayı dâhil şirk olarak adlandırmıştır. Hâlbuki itaat eden (ibadette) Allah'tan başkasını maksad edinmemiştir. Ancak itaatiyle insanların kalplerinde bir makam sahibi olmayı arzu etmiştir. Şüphesiz riyakâr başkasına değil, Allah'a kulluk etmiştir. Lakin ibadetine insanların kalplerinde bir makam elde etme arzusunu karıştırmıştır. Bunun için (Allah *(azze ve celle)*) onun ibadetini kabul etmeyip onu şirk olarak adlandırmıştır. Muslim'in, Ebu Hureyre (*radiyallahu anhu*)'dan rivayet ettiği bir

³⁸ Şuara: 97-98

³⁹ Yusuf: 106

hadiste Rasûlallah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle diyor: **"Allah-u Teâlâ der ki: Ben, kendisine ortak koşulanların (şirkten) en münezzehe olanıyım. Kim bir amel işler ve onda Bana ibadette başkasını ortak koşarsa, onu ve şirkini bırakırım."**

Hatta Allah-u Teâlâ, Abdu'l-Haris diye isim koymayı dahi şirk olarak adlandırmıştır. Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor: **"Allah onlara salih bir (çocuk) verince, o ikisi onu kendilerine verdiğinde ona şirk koştular."**⁴⁰ İmam Ahmed ve et-Tirmizi'nin Semure'den rivayet ettikleri hadiste Rasûlallah (*sallallahu aleyhi ve alihi vesellem*) şöyle dedi: **"Havva hamile kalırdı, ancak çocuğu yaşamazdı. İblis ona geldi ve dedi ki: "Senin çocuğunun yaşaması için onun ismini Abdu'l-Haris koy." (Havva) çocuğun ismini öyle koydu ve o (çocuk) yaşadı. İşte bu şeytanın vahyi ve işiydi. Allah ayetlerini indirdi ve bu isimlendirmeyi şirk olarak adlandırdı, çünkü İblis Haris ismini alırdı."** Bu kıssa ed-Durru'l-Mensur'da ve başka yerlerde geçmektedir.

FASIL

Tüm bu geçenlerden sonra artık şunu anlamış oldum: Kim bir ağacın, bir taşın, bir kabrin, bir meleğin, bir cinin, bir dirinin veya ölünün zarar veya yarar vereceğini veya Allah'a yaklaştıracağını veya Allah katında şefaathçi veya vesile edinerek, tartışılan bir hadiste rivayet edilen ve nebi Muhammed (*sallallahu aleyhi ve alihi vesellem*)'e mahsus olan hakkı müstesna, dünya hacetlerden birinde şefaathçi olacağını veya buna benzeri şeyleri itikat etmişse Allah'a ortak koşmuştur ve itikad edilmesi helal olmayanı itikad etmiş olur. Tıpkı müşriklerin putlar hakkındaki itikadları gibi.

Hele malını veya çocuğunu ölü veya diri birisine nezreden veyahut hastalığa şifa gibi veya kaybolmuş birisinin geri dönmesi gibi veyahut buna benzer Allah'tan başkasından istenilmeyecek hacetleri bir ölüden veya diriden istemek putlara kulluk edenlerin işledikleri şirkin bizzat kendisidir.

Bir ölü için adakta bulunmak, kabir üzerine kurban kesmek ve onunla tevessül etmek ve ihtiyaçlarının giderilmesini istemek, cahiliyye müşriklerin işledikleri şirkin ta kendisidir.

Onlar bu ibadetleri "vesen" (heykel) veya "sanem" (put) olarak adlandırdıkları şeyler için yapıyorlardı. Kabirciler de "veli", "türbe" veya meşhet diye adlandırdıkları şeyler için yapıyorlar.

Ama isimlerin herhangi bir etkisi olmadığı gibi manaları da değiştirmez. Bu lügavi, akli ve şer'i bir zorunluluktur. Nitekim birisi şarabı (hamr) su ile isimlendirerek içerse su değil ancak şarap içmiş olur. Cezası şarap (hamr) içenin cezasıdır. Belki de şarabı bir başka isimle isimlendirip içtiği için ve sahtekârlık yaptığı ve yalan söylediği için daha fazla ceza alacaktır.

Hadislerde sabit olduğu üzere **"bir kavim gelecek ki, isminden başka bir isim vererek şarabı (hamr) içecekler."** (*sallallahu aleyhi ve alihi vesellem*) doğru söylemiştir. Öyle fasık taifeler çıktı ki, onlar şarap içiyorlar ve ona "nebiz" diyorlar.

Allah katında ilk kez Allah'ın gazabını üzerine çekerek isyan dolu olan şeyleri, sevimli adlarla adlandıran İblis aleyhisselam'dır. O, insanlığın babası olan Adem (*aleyhisselam*)'a şöyle demişti: **"Ey Âdem! Sana ölümsüzlük ağacı ve hiç yok olmayacak bir mülkü göstereyim mi?"**⁴¹

⁴⁰ A'raf: 190

⁴¹ Taha: 120

Allah'ın Adem'e yaklaşmasını yasakladığı ağacı ölümsüzlük ağacı ile adlandırdı. Böylece Adem'i uydurduğu isimle kandırarak o ağaca meylettirdi ve o ağaca yaklaşmasını sağladı.

Tıpkı kendisini taklid eden kardeşleri haşası "rahatlatma lokumu" ile isimlendirdikleri gibi ve zalimlerin Allah'ın kullarının malını düşmanca ve zalimce alırken "ahlaklı" dedikleri gibi. "Öldürme ahlakı", "hırsızlık ahlakı" ve "töhmetsizlik ahlakı" diyerek "zulüm" ismini "ahlak" ismiyle tahrif ederler. Tıpkı insanlardan zorla aldıklarını katkı, geçimlik, kilebe ve tartı ahlakı diye isimlendirmeleri gibi.

Bunun hepsinin Allah katındaki ismi zulüm ve düşmanlıktır. Kitab ve Sünnet'ten biraz nasibi olan herkes bunu bilir. Bunların hepsi yasaklanmış ağacı "ölümsüzlük ağacı" olarak adlandıran İblis'ten alınmıştır.

Bunun gibi, kabirlere "meşhed" denilmesi ve orada yatana "veli" denilmesi onu "sanem" ve "vesen" (put) olmaktan çıkarmaz. Çünkü müşriklerin putlara yaptıklarının aynısını bu kabirlere yapıyorlar. Onları hacıların Beytullahi'l-Haram'ı tavaf ettikleri gibi tavaf ediyorlar. Hacıların Kabe'nin rükünlerini istilam ettikleri gibi kabirleri selamlıyorlar. Ve ölümlere küfür olan sözlerle hitap ediyorlar. Mesela "Allah'a ve sana (güvendim)" deyip zorluk hallerinde onların isimlerini zikredip onları çağırırlar.

Ve her kavmin nida ettikleri birileri vardır. Irak ve Hindistan ahalisi Abdulkadir el-Cili'yi çağırırlar. Tihame ahalisi için Tihame'nin her bir beldesinde çağırdıkları bir ölü vardır. Onu adıyla çağırırlar: "Ya Zeylai", "ya ibni Uceyl" derler. Mekke ve Taif ahalisi "ya ibni Abbas" diyerek nida ederler. Mısır ahalisi "ya Rifai", "ya Bedevi" ve "es-Sedetü'l-Bekriyye" derler. Ve dağda yaşayanlar "ya Eba Tayr" derler. Yemen ahalisi "ya ibni Alvan" derler.

Her beldede bu insanların çağırdıkları ölümler vardır. Hayrın elde edilmesi ve zararlarının giderilmesi için onlardan yardım talep ederler. Bu, müşriklerin putlarına karşı yaptıkları davranışın aynısıdır. "El-Ebyatu'n-Necdiyye'de" dediğimiz gibi:

Bununla getirdiler geriye Suva'nın manasını ve benzerlerini / Yeğus'u ve Vedd'u. Bu ne kötü bir sevgidir.

Zorluklarda onları isimleriyle çağırdılar / Zorda kalanın "es-Samed'i" ve "el-Ferd'i" çağırdığı gibi.

Nice kurbanlar kestiler avlusunda / Allah'tan gayrisinin adıyla cehren ve ameden

Ve niceleri tavaf etmekte kabirleri öperek / Ve her bir yanını elleriyle selamlayarak.

Eğer onlardan birisi "Ben onu ancak Allah için kestim ve üzerine Allah'ın adını andım" derse ona söyle de: "Eğer o kurbanı Allah için kesiyorsan, niçin onu hakkında bir şeyler inandığın ve üstün gördüğün bir kimsenin türbesinin girişinde kesiyorsun? Bununla o kimseyi tazim etmek mi istiyorsun?" Eğer o "Evet" derse de ki: "İşte bu Allah'tan gayrisi için kesilmiş kurbandır. Sen Allah'tan başkasını Allah'a ortak koştun. Eğer şayet sen bu kurbanı türbede keserek sahibini tazim etmek istemediyse, o zaman türbenin eşiklerini kanlarla pislemek ve türbeye girenlerin üstlerini necasetle kirletmek mi istedin? Sen de çok iyi biliyorsun ki, yapmak istediğin şey bu değildir. Sen ancak ilkinin istedin. Evinden çıkarken bundan başka bir amaçla çıkmadın." Onlara yalvarmalar da aynı şeydir. Onların yaptıkları şeyler şüphesiz ki şirktir.

Ve bunun gibi dirilerden olan bazı fasıklara itikat ediyorlar. Envai rezilliklere dalmış olmalarına rağmen zorluk ve rahatlık zamanlarında onlara nida ediyorlar. Allah'ın mümin kullarının toplanmasını emrettiği yerlere gelmezler, Cuma ve cemaatlara gelmezler, ne bir

hasta ziyaret ederler ve ne de bir cenaze kaldırırılar. Kazançları da helal değildir. Buna rağmen, yaptıkları bu pisliklere bir de tevekkülü ve gayb ilmini bilmelerini katarlar.

İblis onlara kalplerine yuva kurduğu, kalplerinde yumurtlayıp yavruladığı kimseleri getirir. Bu kimseler bu fasıkları yüceltirler ve yalanlarını tasdik ederler. Onu âlemlerin Rabbi olana eş tutarlar. Onu Onun misli görürler. Bunların akli nerede? Nasıl oldu da şeriat bu kadar bilinmez bir hale geldi? **“Allah’ı bırakıp ibadet ettikleriniz de tıpkı sizin gibi kullardır.”**⁴²

Eğer “Bunlar bu kabirlere ve evliyalara ve fasıklara ve sefihlere itikatlarından dolayı putlara itikat eden müşrikler gibi müşrik olurlar mı?” sorarsan, derim ki “Evet”. Onlardan sadır olanların aynısı bunlardan da sadır olmuştur. Bilakis itikatta, inkıyatta ve boyun eğdirmede daha da ileri gitmişlerdir. Bunun için aralarında hiçbir fark yoktur.

Eğer “O kabirciler diyorlar ki: “Biz Allah'a ortak koşmuyoruz ve O'na kimseyi denk tutmuyoruz. Evliyaya iltica etmek ve onlara itikat etmek şirk değildir” diyorlar” dersin, derim ki: “Evet! **“Onlar kalplerinde olmayani ağızlarıyla söylüyorlar.”**⁴³ Bu onların şirkin manasını bilmediklerinden ötürüdür. Zira evliyai tazim etmeleri ve onlar için kurban kesmeleri şirktir. Allah-u Teâlâ şöyle buyurur: **“Rabbin için namaz kıl ve kurban kes.”**⁴⁴ Yani, O'ndan başkası için kesme. Zarfın öne çekilmesi bunu ifade eder. Ve Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor: **“Şüphesiz ki, mescidler Allah'ındır. Orada Allah'la beraber başkalarına ibadet etme.”**⁴⁵ Daha evvel söylediklerimden riyaı şirk olarak adlandırdığını bildin. Pekâlâ, şurada zikri geçenler için ne diyecektir acaba?

Evliya dedikleri için yaptıkları müşriklerin yaptıklarının aynısıdır. Bunun için müşrik olmuşlardır. Onların “Biz hiçbir şeyi Allah'a ortak koşmuyoruz” demeleri onlara bir yarar sağlamaz. Zira davranışları sözlerini yalanlamaktadır.

Eğer “Onlar cahildirler, yaptıkları şeylerden ötürü müşrik olacaklarını bilmiyorlar” dersin, derim ki: Fakihler fıkıh kitaplarının riddet baplarında bir küfür kelimesini söyleyen kişinin, velev ki anlamını kastetmese dahi, küfre gireceğini açıkça beyan etmişlerdir. Bu ancak onların İslam'ın hakikatini ve Tevhid'in mahiyetini bilmediklerine delâlet eder. Bunun için asli küfür sahibi kâfirler olmuşlardır.

Allah-u Teâlâ kullarına Onu ibadette ifrat etmelerini ve ihlâslı olmayı emretmiştir. **“Allah'tan başkasına ibadet etmeyin”**⁴⁶, **“Ancak ihlâsla Allah'a ibadet etmekle emrolundular”**⁴⁷. Kim gece ve gündüz, açıktan ve gizliden, korkuyla ve şevkle Allah'a dua eder, sonra Onunla beraber başkasına da nida edip çağırırsa, ibadette ortak koşmuş olur. Çünkü dua ibadettir. Zira Allah-u Teâlâ duayı ibadet olarak adlandırmıştır. **“Bana dua edin, size icabet edeyim”** buyurduktan sonra **“Bana dua etmekten kaçınıp kibirlenenler topluca cehenneme gireceklerdir”**⁴⁸ demiştir.

“Mademki müşriktirler, o zaman onlara karşı cihad etmek ve Rasûlallah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in onlar hakkında izlediği yolu izlemek gerekmez mi?” diyecek olursan, derim ki: İlim ehlinde bazı imamlar bu görüşe varmışlardır. Dediler ki: Öncelikle onları Tevhid'e davet etmek ve onların yarar ve zarar vereceğini inandıkları şeylerin Allah-u Teâlâ karşısında hiçbir fayda sağlamayacağını ve aynı olduklarını ve sahip oldukları bu itikatların şirk olduğunu

⁴² Araf 194

⁴³ Al-i İmran 167

⁴⁴ Kevser: 2

⁴⁵ Cin: 18

⁴⁶ Hud: 2

⁴⁷ Beyyine: 5

⁴⁸ Gafir: 60

açıklamak vaciptir. Rasûllerin getirdiğine imanları ancak bu şirki terk etmeleri, ondan tövbe etmeleri ve itikatta ve amelde Allah'ı tevhid etmeleriyle tamamlanır.

Bu âlimlerin üzerine farzdır. Yani âlimler, adak adamalarının, kurban kesmelerinin ve kabirlerini tavaf etmelerinin menşei olan itikatlarının şirk ve haram olduğunu ve yaptıklarının müşriklerin putları için yaptıklarının aynısı olduğunu beyan etme mecburiyetindedir.

Âlimler bunu emirlere ve sultanlara açıkladıktan sonra, emirlerin ve sultanların da halka davetçiler gönderip onları Tevhid'i ihlâs etmeye davet etmeleri gerekir. Bunun akabinde kim şirkinden döner ve halis Tevhid'i ikrar ederse, kanını, malını ve zürriyetini korumuş olur. Kim de şirki üzere ısrar ederse, Allah müşriklere karşı Rasûlü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) için neyi mubah görmüşse, buna karşı da onu mubah kılmıştır.

Eğer "İstiğase hadislerde sabit olmuştur. İnsanların kıyamet günü beşeriyetin babası Âdem sonra Nuh sonra İbrahim sonra Musa ve sonra İsa'dan istiğasede bulunup her biri bir özur beyan ettikten sonra Rasûlallah (*sallallahu aleyhi ve alihi vesellem*) başvuracakları sahih hadisle sabittir. Bu da Allah'tan gayrisinden istiğasede bulunmanın inkâr edilmeyeceğine delilidir" dersin, derim ki: Bu kandırmadır. Zira hayatta olanlardan kudretleri dâhilinde olan hususlarda istiğasede bulunmayı kimse inkâr etmez. Allah-u Teâlâ Musa (*aleyhisselam*) ile İsrail oğullarından olan adamın Kiptiyle olan hikâyesinde şöyle buyurmaktadır: فَاسْتَعَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ **"Kendi tarafı olan, düşmana karşı ondan yardım diledi."**⁴⁹

Bizim söylediklerimiz kabircilerin ve diğerlerinin evliyadan hastalıktan şifa bulmak gibi Allah'tan başkasının gücünün yetmeyeceği şeylerde istiğasede bulunmalarıyla alakalıdır. Bundan daha garip olanı, kabirciler ve dirilere itikat edenler inandıkları için, yaşarsa şayet, doğan çocuklarında bir hisse görürler. Hatta ondan anasının karnındaki çocuğu satın alırlar ki çocukları yaşasın. Bunlar öyle münker fiiller işlerler ki, ilk çağlardaki müşrikler ancak bu kadarını işlerlerdi. Kabirlere sunulan adakları kontrol etmekle görevli olan birisinin bana haber verdiğine göre zamanın birinde bir adam elinde bazı dirhemler ve kadın ziynet eşyası olduğu halde gelmiş ve (kabrin sahibini kast ederek) "bu falan "sid" içindir. Bu kızımın mihrinin yarısıdır. Ben kızımı evlendirdim ve mihrinin yarısını da fulana (bu kabir sahibine) vermiştim" der.

Bu ancak putlara kulluk edenlerin yaptıkları şeylerdendir ve hiç şüphesiz Allah-u Teâlâ'nın şu kavlinin kapsamına girer: **"Bir de müşrikler kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden tutuyorlar mahiyetini bilmedikleri şeylere pay ayırıyorlar."**⁵⁰

Evet, insanların kıyamet günü gidip nebilere istiğase etmeleri ve haklarında hesabın başlaması ve sıkıntının sona ermesi için Allah'a dua etmelerini talep etmelerinin caiz oluşunda şüphe yoktur. Yani kast ettiğim bazı kulların bazısından Allah'a dua etmelerini talep etmelerinin caiz oluşunda şüphe yoktur. Hatta Rasûlallah (*sallallahu aleyhi ve alihi vesellem*) bile Ömer (*radiyallahu anhu*) umreye giderken **"Kardeşim! Bizi duanda unutma"** demiştir.

Ve subhanehu **"Rabbimiz, bizi ve bizden önce iman eden kardeşlerimizi bağışla"**⁵¹ kavlinde bizim müminler için dua edip onların bağışlanmaları için istiğfarda bulunmamızı emretmiştir. Ve Ummu Suleym (*radiyallahu anha*) "Ya Rasûlallah! Hizmetçin Enes için dua et" diye ricada bulunmuştur. Ve Sahabe (*radiyallahu anhum*) Rasûlallah (*sallallahu aleyhi ve alihi vesellem*) hayatta iken ondan dua talep ederlerdi.

⁴⁹ Kasas 15

⁵⁰ En-Nahl 56

⁵¹ El-Haşr 10

Bunun caiz olduğuna dair ittifak vardır. Bizim konumuz bu değil. Bizim konumuz ölümlerden veya diri olup da kendilerine ne bir yararı ve ne bir zararı olmayan, ne ölümün ve ne de hayatın ve ne de dirilmenin sahibi olmayanlardan hastaları için şifa dileyen, kaybolanların geri döndürülmesini dileyen, kadınların hamile kalmalarını dileyen, arazilerinin sulanması için yağmur yağdırılmasını dileyen, hayvanlarının sütlerinin artırılmasını dileyen, nazardan korunmasını ve benzeri ancak Allah'ın kudretinde olan şeyleri dileyen kabircilerdir. İşte bunlar Allah'ın şu ayetinde sözünü ettiği kimselerdir: **“Sizin Allah'tan başka ibadet ettikleriniz ise ne size yardım edebilirler, ne de kendi kendilerine yardımları dokunur.”**⁵² Ve **“Allah'tan başka ibadet ettikleriniz, sizin gibi kullardır”**⁵³

Nasıl olur da, insan cansız veya canlı olan bir şeyden bir şeyi talep edebilir? Cansız olanı daha hayırlıdır, çünkü mükellef değildir.

Bu müşriklerin putlara yaptıkları ibadetin aynısıdır. Mallarını nezretmeleri, kabri hak sahibi kılmaları ve Yemen'in bazı bölgelerinde ekinin bir kısmını onlara kılmaları ve bunu “tilme” olarak isimlendirmeleri gibi. Ve aynı müşriklerin yaptıkları gibi bunlarda onlara hayvanlarından bir nasip ayırırlar. Allah onlar hakkında şöyle buyuruyor: **“Allah'ın yarattığı ekin ve hayvanlardan Allah'a bir hisse ayırmakta ve kendilerince: "Bu, Allah'a ait; şu da ortaklarımıza ait" demektedirler”**⁵⁴ ve şöyle buyuruyor: **“Bir de müşrikler kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden tutuyorlar mahiyetini bilmedikleri şeylere pay ayırıyorlar. Allah'a andolsun ki, siz bu yaptığınız iftiralardan mutlaka hesaba çekileceksiniz.”**⁵⁵

İşte bu kabirlere (ölülere) veya yaşayan cahil ve sapıklara itikad edenler tıpkı müşriklerin yolunu tutmuşlardır ve onlar hakkında ancak Allah hakkında itikad edilmesi caiz olanları itikad etmişlerdir. Onlara mallarından bir pay ayırdılar ve onların kabirlerini ziyaret etmek için yolculuklara çıktılar, ve onların kabirlerini boyun eğerek, itaat içinde tavaf ettiler. Şiddet zamanında onlara başvurdu ve onların yakınlığını kazanmak için onlar için kurbanlar kestiler. İşte bunlar hepsi bizim sana anlattığımız ibadet türlerindedir.

Öyle ki, üzerinde birinin hakkı olan kimse, Allah adına yemin ettiğinde ondan yeminini kabul etmezler. Fakat inandıkları evliyalardan birisinin adıyla yemin ettiğinde, onun yeminini kabul edip onu doğrularlar. Putlara kulluk edenler de aynen böyle idiler. **“Allah, tek başına anıldığı anda ahirete iman etmeyenlerin kalbi nefretle dolar. O'ndan gayrisi zikredildiğinde, onların birbirlerini müjdelediklerini görürsün.”**⁵⁶ Ve sahih hadiste şöyle geçer: **“Kim yeminde bulunursa, Allah'ın adıyla yemin etsin veya sussun.”** Ve Rasûlallah (sallallahu aleyhi ve alihi vesellem) birisinin Lat adına yemin ettiğini duyunca, ona “La ilahe illallah” demesini emretmiştir. Bu da gösteriyor ki, o kişi bu yeminiyle irtidat etmiştir ki, Rasûlallah (sallallahu aleyhi ve alihi vesellem) ona İslam'ını tecdid etmesini emretmiştir. Çünkü böyle yapmakla kâfir olmuştu. Bunu “Subulu's-Selam Şerhu Buluği'l-Meram” ve “Minhatu'l-Gaffar” adlı kitaplarımızda açıkladık.

Eğer “bu ikisi aynı şey değildir. Çünkü bunlar "La ilahe illallah" dediler ve Nebi (sallallahu aleyhi ve alihi vesellem) **“Ben insanlarla "La ilahe illallah" değinceye kadar savaşmakla emrolundum. Eğer onu söylerlerse, benden kanlarını ve mallarını korumuşlardır. O kelimenin hakkı müstesna”** ve Usame'ye **“Onu "La ilahe illallah" dedikten sonra mı öldürdün?”** demiştir. Bunlar müşriklerin hilafına namaz kılıyorlar, oruç tutuyorlar, zekât veriyorlar ve hacca gidiyorlar” dersin, derim ki: Rasûlallah (sallallahu aleyhi ve alihi vesellem)

⁵² A'raf: 197

⁵³ A'raf: 194

⁵⁴ Enam 136

⁵⁵ Nahl 56

⁵⁶ Zümer 45

“o kelimenin hakkı müstesna” dedi. O kelimenin de hakkı Allah'ı ulûhiyetinde ve ubudiyetinde tevhid etmektir. Kabirciler ibadeti Allah için ifrad etmemişlerdir. Bunun için Kelime-i Şehadet onlara bir fayda sağlamamıştır. Kelime-i Şehadet ancak onun manasına bağlılıkla fayda sağlar. Aynı Yahudilerin bazı nebileri inkâr etmeleriyle beraber kelimeyi söylemeleri bir fayda sağlamadığı gibi. Mesela, Allah'ın gönderdiklerinden başka birisini nebi olarak görmenin de bir yararı yoktur.

Allah tarafından gönderilen nebiden gayrısını nebi edinenler de böyledir. Beni Hanife “La İlahe İllallah” ve “Muhammedun Rasûlullah” diyorlardı ve namaz kılıyorlardı. Lakin bununla beraber Museyleme nebidir diyorlardı. Bunun için, sahabe onlara karşı savaştı ve onlardan esir aldı.

Durum bu iken, bir "veli" için ilahlık sıfatlarını kabul edenlerin ve onları sıkıntılarında yardımlarına çağırınların durumu ne olur?

İşte Muminlerin emiri Ali bin Ebi Talib (*radiyallahu anhu*) Abdullah bin Sebe'nin taraftarlarını yaktı. Onlar da “La ilahe illallah Muhammedun Rasûlullah” diyorlardı. Fakat onlar Ali (*radiyallahu anhu*) hakkında aşırı gittiler ve Kabircilerin veliler için itikad ettiklerini onun için itikad ettiler. Ali (*radiyallahu anhu*) da onları hiçbir günahkârın cezalandırılmadığı bir biçimde cezalandırdı. Onlar için çukurlar kazdırttı ve içlerinde ateş yaktırarak onları ateşlerin içine attı, sonra onlar hakkında şöyle dedi:

Ben bu işi, bu münker işi görünce / ateşimi yaktım ve Kamber'i çağırdım.

O dönemde yaşayan bir şair de şöyle der:

Ölüm beni dilediği yere atsın / Eğer sen beni bu iki çukura atmazsan.

Onlar çukurlarda ateşi yakınca / Ölümün taksit değil, peşin geldiğini gördüm.

Bu kısaca “Fethu'l-Bari” ve diğer hadis ve siyer kitaplarında vardır.

Ümmet yeniden dirilmeyi inkâr edenlerin velev ki dilleriyle “La ilahe illallah” deseler de tekdir edilmelerinde ve öldürülmelerinde icma etmişken Allah'a eş tutanların hali ne olacaktır?

Eğer “Hadis ve siyer kitaplarında geçtiği üzere Rasûlallah (*sallallahu aleyhi ve alihi vesellem*) Usame'nin bir adamı "La ilahe illallah" dedikten sonra öldürmesini reddetmiştir” dersin, derim ki: Şüphesiz ki kâfirlerden olup da “La ilahe illallah” diyenin kanı ve malı söylediğine aykırı bir iş yapmadıkça korunmuş olur. Bunun için Muhallim bin Cassame olayında Allah şu ayeti indirmiştir: **“Ey İman edenler! Allah yolunda cihada çıktığınız zaman, mümini kâfirden ayırmak için iyice araştırın”**⁵⁷ Allah-u Teâlâ böylece, kelime-i tevhidi söyleyenlerin halini iyice araştırmalarını emretmiştir. Eğer anlamına bağlılık içinde amel ediyorsa Müslümanların lehine olan onun lehine, Müslümanları aleyhine olan onun aleyhine olur. Ama aksi sabit olursa, sadece mücerret söylemiş olması onun kanını ve malını koruma altına almaz.

Bunun gibi kim tevhidi izhar ederse, ona ilişmekten uzak durulması lazım gelir. Meğerki ondan Tevhid'e aykırı olan bir durum zahir olsun. Tevhid'e aykırı bir şey kendisinden sadır olursa, mücerret kelimeyi söylemiş olması kendisine bir fayda sağlamaz. Bunun için Yahudilere fayda vermedi. İbadetlerine rağmen ve sahabenin onların ibadetlerine karşın kendi ibadetlerini hakir görmelerine rağmen Haricilere de bir fayda vermedi. Bilakis Rasûlallah (*sallallahu aleyhi ve alihi vesellem*) onların öldürülmesini emretmiştir ve şöyle demiştir: **“Eğer ben onlara yetişirsem onları Ad Kavminin öldürülüşü gibi öldüreceğim.”**

⁵⁷ Nisa 94

Bunun da sebebi onların şeriatın bir kısmına aykırı davranmalarıydı. Hadislerde sabit olduğu üzere onlar gökyüzünün altındaki en şerli ölülerdir.

Bununla da anlaşılmalıdır ki mücerret Kelime-i Tevhid'i söylemek, söyleyen kişinin hakkında Allah'tan gayrisine ibadet ettiği halde şirkin sabit olmasına mani değildir. Zira yaptığıyla söylediğine aykırı davranmıştır.

Ve eğer "kabirciler ve bazı fasık ve cahil diriler hakkında itikadlara sahip olan diğerleri "biz onlara ibadet etmiyoruz. Biz sadece Allah'a ibadet ediyoruz. Biz onlar için namaz kılmıyoruz, onlar için oruç tutmuyoruz ve ne onlar için hacetmiyoruz" diyorlar" dersin, derim ki: Bu onların ibadetin manasını bilmediklerindedir. İbadet sadece zikrettiklerin ibaret değildir. Bilakis ibadetin başı ve esası itikaddır. Bu da kalplerinde var olmuştur (yani Allah'tan gayrisi için). Üstelik itikad olarak adlandırıyorlar. Onlar için itikattan dallanan ameller işliyorlar. Onlara dua etmeleri, onlara nidada bulunmaları, onlara tevessülde bulunmaları, onlarla istiğase ve istiane yapmaları, onların adına yemin etmeleri ve nezretmeleri ve buna benzer diğer şeyler gibi. Âlimlerimiz "Kim kâfirlerin giysisini giyerse, bununla kâfir olmuştur. Kim küfür olan bir kelimeyi söylese, kâfir olmuştur" derler. Pekâlâ, itikad ederek ve sözüyle ve ameliyle bu dereceye girenlerin durumu nicedir?

Eğer adakların ve kurbanların hükmünü sorarsan derim ki;

Her akıl sahibi malların sahipleri nezdinde bir değeri olduğunu bilir. O malı elde etmek için, vev ki masiyet yollardan da olsa, gayretler sarf eder, uğruna çöller ve ülkeler aşar. Durum böyle olunca hiç kimse malını ancak daha büyük bir faydanın celbini veya bir zararın defini itikad ettiğinden dolayı harcar. Adak adayan bir kimse malını ancak bunun için elinden çıkarır. Ve bu bâtil bir itikaddır. Adak adayan kişi yapmak istediğinin batıl bir iş olduğunu bilse malından bir dirhem bile harcamazdı; çünkü mallar sahibi nezdinde değerlidir. Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor: **"Ve sizden bütün mallarınızı harcamanızı da istemez. Eğer sizden onların tamamını isteyip de sizi zorlasaydı cimrilik ederdiniz. Bu da sizin bütün kinlerinizi ortaya çıkarırdı."**⁵⁸

Vacip olan, malını bu şekilde harcamanın bâtil olduğunu, ne bir yararı sağlayacağını ve ne de zararı def edeceğini açıklamaktır. Rasûlallah (*sallallahu aleyhi ve selem*) şöyle buyurmuştur: **"Nezr hiçbir hayrı getirmez. Ancak (Allah) onunla cimrinin malını elinden çıkartır."** Bu malın sahibine iade edilmesi vaciptir.

Bu adağı alan kimseye gelince, bu malı almak ona haramdır. Çünkü o adak sahibinin malını bâtil yolla ve hiçbir karşılığı olmadan yemiştir. Ve Allah-u Teâlâ **"Mallarınızı aranızda bâtil yolla yemeyiniz"**⁵⁹ buyurmuştur. Bu aynı zamanda, nezirde bulunanın şirkinin ve itikadının çirkinliğini ikrar etmek ve ona razı olmaktır. Şirke razı olanın hükmü de bellidir: **"Allah kendisine şirk koşulmasını asla bağışlamaz"**⁶⁰ Bu kâhinlere veya fahişelere ödenen ücret gibidir. Ayrıca adağı kabul etmek nezirde bulunanı saptırma ve velinin ona yarar ve zarar vereceğini ona vehmettirmektir. Hangi münker ölü adına nezirde bulunanın nezrini almaktan daha büyüktür? Hangi saptırma daha büyüktür? En büyük günahtan rızayı ne daha açık ifade edebilir? Ve maruf olmuş hangi münker bundan daha acayıptır?

Putlara ve heykellere adanan adaklar da ancak bu surette nezrediliyordu. Adak adayan kimse putun yarar sağlayacağını veya zararı def edeceğini itikad ettiği için ona malından bir kısmını

⁵⁸ Muhammed 35, 36

⁵⁹ Bakara 188

⁶⁰ Nisa 48

nezreder ve tarlasından çıkan mahsulünden ona bir pay ayırır. Sonra bu putların hizmetçilerine gelir ve onlar da onun getirdiği adağını ondan alırlar. Böylece onun bu konudaki itikadının doğruluğunu ona vehmettirirler. Aynı itikatla gelir ve putun içinde bulunduğu mabedin eşiğinde kurbanını keser. İşte bu fiillerin kaldırılması, imha edilmesi ve yok edilmesi için Allah Rasûlleri göndermiştir.

Eğer “adak adayan kimse için nezri sebebiyle bir yararı elde etmesi veya bir zararı def etmesi mümkündür” dersen, derim ki: Putlar da böyledir. Hatta onlara bundan daha açığı aşikâr olabilir. Putun dile gelmesi veya insanın gizlediği bazı şeyleri ona haber vermesi böyledir. Eğer bu kabirlerin hak olduğuna ve kabirler hakkındaki itikadın sahih olduğuna delilse, putların da hak olduklarına delil olur. Bu ise İslam'ın temelini yıkmak ve putçuluğu yeniden inşa etmek olur.

Gerçek şu ki, İblis ve onun cinlerden ve insanlardan olan askerleri kulları saptırmak için çok büyük gayretler sarf etmektedirler. Allah İblis'in insanın bedenine girmesine ve insanın göğsünde vesveseler vermesine ve kalbini hortumuyla doldurmasına izin vermiştir. Bunun gibi İblis putların içerisine girer ve insanlara seslenir. Aynısını kabirlere itikad eden kabircilerle de yapmaktadır. Allah-u Teâlâ ona Âdemoğullarını atlarıyla ve yayalarıyla celb etmeye, onların mallarına ve çocuklarına ortak olmasına izin vermiştir. Sahih hadislerde sabit olduğu üzere Şeytan, Allah'ın buyurduğu bazı emirlere kulak hırsızı olur ve sonra onu gaybtan haber veren kâhinlere üstüne yüz yalan katarak bildirir.

Cinlerden olan şeytanlar türbedar ve benzeri insanlardan olan şeytanlara yönelirler ve onlar da şöyle derler: “Veli şöyle şöyle yaptı”. Bir taraftan onları veliye teşvik ederler, diğer taraftan da velilerden korkutmaya çalışırlar. Herkesi, ülke idarecilerini ve şehir valilerini, bunu yücelttiklerini görürsün. Bunun için adak toplayan görevliler tayin ederler. Hatta bazen bir âlim, kadı veya bir müftü yahut da bir tarikat şeyhi görevlendirilir. Böylece İblis'in aldatması tamamlanmış olur ve gözleri bu telbisle aydın olur.

Ve eğer “bu öyle bir iştir ki, tüm beldeleri sarmıştır. Köylüler ve kasabalılar bu işte bir olmuştur. Arzın doğusuna, batısına, Yemen'e ve Şam'a, kuzeyine ve Aden'e yayılmıştır. Hatta İslam beldesi olup da içinde kabirlerin, türbelerin ve itikad edilen dirilerin olmadığı bir belde yoktur. O beldelerin insanları o kabirleri, türbeleri ve dirileri tazim ederler, onlar uğruna adaklar adarlar, onları isimleriyle çağırırlar, onların adına yemin ederler, kabirlerini tavaf ederler, kandiller asarlar, kabirlerine gül ve reyhan atarlar ve üzerlerini kumaşlarla örterler. İbadet veya bu manada tazim, teslimiyet, huşu ve acizlik namına ne yapabilirlerse orada yapmaya azmederler. Bilakis, Müslümanların meşitlerinin ekserinde içinde veya yakınında kabir veya türbe vardır. Müslümanlar namaz vakitlerinde oralara akın ediyorlar ve sözü edilen filleri veya bazılarını işliyorlar. Şu münker, zikrettiğim iğrenç boyuta gelmiş olacak ve dünyanın her yerinde var olan İslam uleması buna sukut edecek. Bunu akıl sahibi kabul etmez” dersen, derim ki: Eğer insafı tercih edersen ve atalara uymayı bırakırsan ve hakkın insanların nesilden nesile ve kabileden kabileye ittifak ettikleriyle değil de delil ile sabit olanın olduğunu anladıysan, o zaman şunu bil ki, inkârı etrafında homurdandığımız ve ışığını söndürmek istediğim şu davranışlar İslam'ları delilsiz olarak atalarına uymaktan ibaret olan ammeden sadır olan davranışlardır. Kendisinden daha düşük veya misli olmasına bakmaksızın tabii olurlar. Bu insanlardan herhangi birisi yetişirken çevresindeki insanları ve bulunduğu beldenin insanlarını bu hal üzere görür. Çocukluğundan beri ona inandıklarının isimleriyle seslenmeyi ve ondan yardım dilemeyi telkin ederler. İnsanları onun için adak adadıklarını ve tazim ettiklerini görür. Onunla itikad ettiklerinin kabrini ziyaret etmek için sefere çıkarlar ve ellerini ve yüzlerini onun toprağına sürerler ve kabrini tavaf ettirirler. Böylece onun kalbinde o insanların yücelttikleri kişinin yüceliği yerleşmiş vaziyette yetişir ve

onun için en büyük şey o olur. Böylece çocuklar bu hal üzere büyür, büyükler de bu hal üzere yaşlanır. Hiç kimsenin de bunları inkâr ettiğini duymazlar.

Hatta ilim ile anılan ve fazileti iddia eden, kada, fetva veya tedris makamında olan veya velayet, marifet veya emirlik ve idarecilik gibi makamlarda olan kişileri de halkın tazim ettiklerini tazim edenler olarak, değer verdiklerine değer veren olarak, adaklarını kabul edenler ve kabirler için kesilenleri yiyenler olarak görür ve böylece bunun İslam dini olduğunu ve dinin başı ve zirvesi olduğunu zannederler.

Nazar ehlinden olana veya bir nebze de olsa Kitap, Sünnet ve eserlerden nasibi olana âlimlerin veya âlemin münkere karşı susmuş olmaları, o münkerin caiz olduğuna delil olmadığı gizli değildir.

Bunun için sana bir örnek verelim: Bu da haramlığı dinde zaruretten bilinen “mecbe” adıyla alınan vergidir. Bu bela tüm diyarları sarmış, umumen benimsenmiş ve inkâr edildiğini duyamadığın bir hal almıştır. Hatta vergicilerin elleri beldelerin en şerefli olan Mekke'ye kadar uzanmıştır. İslam'ın farızasını eda etmek için Mekke'ye gelenlerden “Hac vergisi” alıyorlar. Hürmeti korunmuş olan beldede her türlü haram işler yapıyorlar. Buna rağmen o beldenin sakinleri olan en faziletli insanlar, âlimler ve kadılar bu haramı inkâr etmekten, onun haramlığı hususunda fetva vermekten ve karşı çıkmaktan geri duruyorlar ve sukut ediyorlar.

Şimdi âlimlerin, hayır bilakis âlemin bu haram karşısında susması bu verginin caiz olmasına ve alınması delil olur mu? Bunu az da olsa biraz idrak sahibi olan kimse söylemez.

Sana diğer bir misal vereyim: İşte Harem-i Şerif, ittifakla ve âlimlerin icmasıyla dünyanın en şerefli beldesidir. Orada bazı cahil ve sapık Çerkez Sultanlar bu dört makamı ihdas ettiler. Böylece Allah'ın kullarının ibadetleri ayrıldı ve ancak Allah (*azze ve celle*)'nin bileceği birçok fesat hâsıl oldu. Bu bidatle Müslümanları sanki farklı dinlere müntesip topluluklar haline düşürmüşlerdir. Bu bidatle melun İblis'in gözleri aydın olmuştur ve Müslümanları şeytanların önünde gülünç bir hale düşürmüşlerdir.

İnsanlar ise bu bidate karşı susmuşlardır. Dünyanın her yerinden âlimler ve Abdallar ve Kutublar Mescid-i Haram'ın huzuruna geliyorlardı. Gözü olan herkes bu durumu müşahede ediyordu. Kulağı olan herkes bu durumu işitiyordu. Pekâlâ, bu kadar insanın susması şimdi bunun caiz olduğuna delil midir?

Bunu azıcık marifet sahibi olan kimse söyleyemez. İşte kabircilerden sadır olan şu ameller karşısında sukut etmeleri de böyledir.

Eğer “bunu söylemek ümmetin en büyük cehaleti inkâr etmeyip karşısında sukut etmiş olduğunu ve dalâlet üzere icma etmiş olduğunu gerektirir” dersin, şöyle derim: İcmanın hakikati Muhammed (*sallallahu aleyhi ve alihi vesellem*)'in ümmetinin müçtehitlerinin kendi çağından sonra bir meselede ittifak etmiş olmalarıdır. Dört mezhebin fakihlerine göre ise mezhep imamlarından sonra içtihad imkânsızdır. Bu bâtil ve ancak gerçekleri bilmeyen cahil bir kimsenin sözü de olsa, onların zanlarına göre dört imamdan sonra asla icma denen bir şey vaki olmayacaktır. Dolayısıyla bu soruya da mahal olmayacaktır.

Hâlbuki bu bid'atlar ve kabir fitnesi dört mezhep imamlarının zamanında yoktu.

Ve bizim tahkik ettiğimize göre icmanın meydana gelmesi mümkün değildir. Çünkü Muhammed (*sallallahu aleyhi ve alihi vesellem*)'in ümmeti ufukları doldurmuş ve yeryüzünün her tarafına yayılmıştır. Bu ümmetin muhakkik âlimleri sayılamayacak kadar çoktur ve durumlarını tamamıyla bilmek hiç kimse için söz konusu değildir.

Kim dinin bu kadar yayılmış olmasından ve âlimlerin çoğalmasından sonra icma iddia ederse, tahkik ehli olan imamların dediğine göre yalan bir iddiada bulunmuştur.

Sonra farz edelim ki, onlar münkeri bildiler ve inkâr etmediler, bilakis inkâr etmekten sustular. Bu yine de cevaza delil olmaz? Çünkü Şeriatın kaidelerinden bilindiği üzere inkâr üç yükümlülüğe şamildir:

Birincisi: El ile inkâr. Bu da münkeri tağyir edip izale etmektir.

İkincisi: El ile tağyir etmeye güç yetmediğinde dil ile inkâr etmek.

Üçüncüsü: El ve dil ile tağyir etmeye güç yetmediğinde kalp ile inkâr etmek.

Bunlardan birinin yokluğu diğerlerini de yok kılmaz.

Bunun misali din âlimlerinden birinin vergi tahsildarların mazlum insanlardan vergi toplarken yanlarından geçmesidir. Tek olan bu âlim miskin insanların paralarını ellerinden alan kimseye ne eliyle ve ne de diliyle karşı koymaktan aciz. Zira bu onu isyan ehli karşısında küçük düşürecek ve alay konusu edecektir. Durum böyle olunca el ve dil ile inkâr yükümlülüğü ortadan kalkmış olur ve geriye sadece imanın en zayıfı olan kalp ile inkâr etmek kalmıştır.

Bunun için bir kişi bir âlimin o zorba adamın yaptığına karşı sustuğunu gördüğünde, onun el ve dil ile inkâr etmede bir mazeretinin olduğunu ve onun bunu kalbiyle inkâr etmiş olduğunu inanması vaciptir. Çünkü Müslümanlar hakkında ve din ehli hakkında hüsnü zan etmek vaciptir ve durumu mümkün olduğu kadar onların lehine yorumlamak zorunludur.

Harem-i Şerife girip ümmetin birliğini bölmüş ve Müslümanları namazlarında birbirinden ayırmış bu şeytanî yapıları görenler kalp ile inkâr müstesna, inkâr etmemekte mazeretlidirler, tıpkı vergi tahsildarlarına ve kabircilere karşı sukut etmekte mazeretli oldukları gibi.

Buradan intikal ederek istidlal ehli imamların bazı meselelerde “böyle oldu ve kimse inkâr etmedi ve icma ile sabit oldu” sözleriyle icma ile delil getirmeleri ne kadar kusurlu olduğu anlaşılmaktadır. Kusur şuradadır: “İnkâr edilmedi” sözü zandır. Çünkü belki birçok kalp inkâr etmiştir ama dil ve el ile inkâr etmekten aciz olmuştur.

Sende şu zamanda birçok münkeri gördüğün halde ne elinle ve ne de dilinle inkâr etmiyorsun, ama kalbinle inkâr ediyorsun. Cahil de seni gördüğünde “Falanca münkeri gördüğü halde inkâr etmedi” der. Bunu ya seni kötölemek için veya kendisini teselli etmek için söyler. Bilen sükût ile delil getirmez.

Buna benzer “Falan şöyle yaptı ve diğerleri sustular, dolayısıyla icma oldu” sözüyle delil getirmenin ne kadar kusurlu olduğu anlaşılır. Bu söz iki cihetten kusurludur:

Birincisi: Falancanın fiiline diğerlerin susmalarını ikrarları olarak kabul etmek. Çünkü sükût ikrara delalet etmez.

İkincisi: “Bunun için icma olmuştur” sözleri. Çünkü icma Muhammed (*sallallahu aleyhi ve selem*)'in ümmeti'nin üzerinde ittifak ettiği'dir. Sükût edene ise diliyle ifade edinceye kadar ne katılım ve ne de muhalefet nispet edilmez.

Bir sultanın huzurunda toplanmış olanlar onun görevlilerinden birisini övdüler. Aralarından birisi ise hiç konuşmadan susuyordu. Sultan ona “Niçin sen de diğerleri gibi demiyorsun?” sorunca şöyle cevap verdi: “Konuşursam onların dediklerine aykırı olan bir şey söylemiş olurum da ondan!”

Dolayısıyla her sükût rıza göstermek değildir.

Bu münkerleri tesis edenlerin ellerinde kılıç ve mızrak vardır. Kulların kanları ve malları onların dillerinden ve kalemlerinden çıkacak bir emre ve ırzları da ağızlarından çıkacak bir kelimeye bağlıdır. Şu durumda herhangi bir ferd nasıl dilediği şekilde münkerleri kolayca reddedebilir ki?

Bu gördüğümüz kubbeler ve türbeler şirke, ilhada ve İslam'ı yıkıp binasını harap etmeye götüren en büyük vesiledir. Bu kubbelerin ve türbelerin ekserini, hayır bilakis hepsini inşa eden padişahlar, sultanlar, başkanlar ve valilerdir. Bu kubbeleri ve türbeleri ya bir yakınlarının üzerlerine veya hakkında hüsnü zan ettikleri faziletli birisinin veya bir âlimin, bir sufünün, bir fakirin, bir şeyhin yahut büyük saydıkları bir insanın kabri üzerine yaparlar. Onları bilen insanlar de ölü ziyareti niyetiyle onları ziyaret etmeye giderler. Onlara tevessülde bulunmadan, onların isimlerini çağırmadan, onlara dua edip onların bağışlanmaları için istiğfarda bulunurlar. Ta ki o ölüleri bilenlerden kimse veya ekseri kalmayınca kadar. Bir de bakarsın ki onlardan sonra gelenler üzerine türbe inşa etmişler, içerisine mumlar yakmışlar ve değerli halılarla döşemişler, üzerine kumaşlar örtmüşler ve güller ve çiçekler atmışlar. Bunun bir yarar sağlayacağına veya bir zararı def edeceğine itikad etmeye başlamışlardır.

Ardından türbedarlar gelir ve ölü hakkında yalanlar uydurarak onun şöyle şöyle yaptığını, falandan zararı şöyle def ettiğini ve falana da şöyle fayda sağladığını uydururlar ve gelenin fitratına her türlü bâtili ekmeğe başlarlar.

Bunun için nebevi hadislerde kabirlerin üzerine kandil yakanlara ve üzerlerine yazı yazanlara ve üzerlerine bina inşa edenlere lanet sabit olmuştur. Bu konuda gelen hadisler çoktur ve bilinmektedir.

Bu hem bizzat yasaklanmıştır ve hem de büyük fesada yol açtığı için yasaklanmıştır.

Ve eğer “İşte Rasûlallah (*sallallahu aleyhi ve selem*)'in kabri. Üzerinde büyük bir kubbe inşa edilmiştir ve sebebiyle para harcanmıştır” dersin, derim ki: Bu durumun gerçeğini bilmemekten kaynaklanan büyük bir cehalettir. Bu kubbeyi ne (*sallallahu aleyhi ve selem*), ne ashabi, ne onlara tabii olanlar ve ne de onlara tabi olanlar veya ne ümmetin âlimleri ve ne de İslam milletinin imamları inşa etmemişlerdir.

Bilakis (*sallallahu aleyhi ve selem*)'in kabrinin üzerine inşa edilmiş olan bu malum kubbeyi, son dönem Mısır sultanlarından olan ve el-Meliku'l-Mansur adıyla bilinen Sultan Kalavun es-Salihi hicri 678 yılında inşa ettirmiştir. Bunu “Tahkiku'n-Nusreti Bi Telhisi Mealimi Dari'l-Hicra” adlı kitabında zikreder. Bunlar arkadan gelenlerin önden gidenleri taklid edip durdukları devlet siyaseti ile alakalı işlerdir, şeri delile dayanan değil.

Şu son olarak söylediklerimizi zikri geçen belaların her yeri kuşatınca ve hevaya uyulup âlimler kendilerine düşen münkeri reddetme görevinden yüz çevirip halkın yöneldikleri şeylere yönelince, münker maruf, maruf da münker olunca ve bu durumlara karşı çıkacak ve insanları uyaracak kimse de görülemez olunca söylemek istedik.

Eğer “Kendilerine meczuplar denilen, dirilerden veya ölülerden bazılarının harikulade işler ortaya koydukları görülmesi mümkündür. Pekâlâ, bunların bu yaptıkları işlerin hükmü nedir? Nitekim kalplerin onlara itikad etmelerini sağlayan bu harikulade yaptıkları işlerdir” dersin, derim ki: Kendilerini Meczuplar diye adlandıran ve dillerinden Lafz-ı Celale’yi düşürmeyen, onu ağızlarıyla söyleyen ve Arapça bir lafız dışında kullananlara gelince, onlar melun İblis’in askerleridirler ve yeryüzünde şeytanların sapkınlık libasını süsleyerek giydirdiği eşeklerin en büyüklüdür. “Allah, Allah” diyerek Lafz-ı Celale’yi tekil olarak ihbara itlak etmek ne kelamdır ve ne de Tevhid’dir. Bu sadece Lafz-ı Şerife’yi Arapça lafız olmaktan çıkararak onunla oynamak ve onu manalarından soyutmaktır.

Mesela Zeyd isminde saygın ve salih bir insan olsa ve bir topluluk durmadan Zeyd, Zeyd deseler ancak onunla istihza etmiş, onu aşağılamış ve alay etmiş sayılırlar. Özellikle bir de bunu lafız tahrif ederek yaparlarsa.

Sonra, bak bakalım Kitap ve Sünnet’te Lafz-ı Celale tekil ve tekrarlanarak geldiğini görebilecek misin? Yoksa Kitap ve Sünnet’te istenilen onunla zikir, tevhid, tesbih ve tehlil etmek değil midir?

İşte Rasûlallah (*sallallahu aleyhi ve selem*)’in zikirleri ve duaları ve ehl-i beytinin ve ashabının duaları... Hiç birinde bu bağırma, hırlama ve anırma yoktur. Bunları ancak Allah’tan ve Rasûl (*sallallahu aleyhi ve selem*)’in hidayetinden ve yolundan uzak olanlar yapar.

Üstelik Lafz-ı Şerife’ye ölülerden başkalarının isimlerini katarak söylerler. Mesela İbnu Alvan ve Ahmed İbnu’l-Huseyn ve Abdulkadir ve el-Ayderus gibi. Hatta durum öyle bir hal aldı ki insanlar zalimlerden ve alçaklardan Ali er-Radman ve Ali el-Ahmer ve benzeri kabir ehline sığınyorlar. Allah (*subhanehu ve teâlâ*) Rasûlünü (*sallallahu aleyhi ve selem*)’i ve Kise ehlini ve ashabını o dalâlet ehli cahillerin ağızlarından korumuştur. Böylece muhtelif türlerden cehalet, şirk ve küfrü karıştırırlar.

Ve eğer “Lafz-ı Celale’yi dillerinden düşürmeyen ve onu söylerken de bazı fasıkların ve serserilerin adlarını da ona ilave ederek söyleyenlerin bazı harikulade ve keramet zannedilen şeyleri yaptıklarına rast gelebilirsin. Mesela kendilerine keskin aletler batırmak gibi ve yılanlar ve akrepler taşımak gibi ve ateşi yalayıp onu elleriyle tutmak gibi ve bedenleriyle ateşe girmek gibi” dersin, derim ki: Bunların hepsi şeytani hallerdir. Eğer bu şeyleri ölülerin kerameti veya dirilerin hasenatından zannedersen bil ki, sen gerçeği göremeyen aldatılmış birisin. Zira bu sapıkların yaptıkları ancak onların isimleriyle çağrıda bulunmak ve onları Allah-u Teâlâ’ya yaratmada ve emretmede eş ve şerik kılmalarıdır.

Senin Allah’ın velisi olduğunu kabul ettiğin şu ölüler... Pekâlâ Allah’ın velisi herhangi bir meczubun onu Allah’a eş ve şerik kılmasından razı olur mu?

Eğer böyle zannediyorsanız, çok kötü bir şey yapmış olursunuz ve o ölüleri müşrik yapmış olursun ve hâşâ onları İslam ve din dairesinden çıkarmış olursun. Zira böylece onları Allah’a eşler koşulmasından razı olanlar kılmış olursun ve bu hallerin, her bâtila uyan, rezaletlerin denizinde boğulmuş, Allah’a bir tek secde bile etmeyen ve Allah’ı zikretmeyen sapık müşriklerin izhar ettikleri kerametler zannedersin.

Ve eğer bunu zannedersen müşrikler, kâfirler ve mecnunlar için keramet ispat etmiş olursun ki, böylece İslam'ın zabıtlarını ve mübin dinin ve metin şeriatın kaidelerini yıkmış olursun.

Eğer bu iki meselenin bâtil olduğunu gördüysen bütün bunların şeytani haller ve tağuti davranışlar ve İblisi ameller olduğunu anlamış olursun. Şeytanlar bu surette sapık kardeşlerine yardımcı olurlar ve böylece iki grup Allah'ın kullarını saptırırlar.

Nitekim hadislerde şeytanların ve cinlerin yılan kılığına girdikleri rivayet edilmiştir. Bu kesinlikle vaki olan bir durumdur. İnsanların meczupların elinde gördükleri yılanlar işte bunlardır.

Ayrıca bu hallerin sihir yoluyla olması da mümkündür. Sihrin ise türleri vardır. Bunları öğrenmek zor bir iş değildir. Sihrin en büyük kapısı ise Allah'ı inkâr etmek ve mesela mushafı tuvalete koymak gibi Allah'ın yüce kıldığı her şeyi aşağılamaktır.

Bu meczupların yaptıkları işleri insanlar sakın gözlerinde büyütüp harikulade şeyler zannederek aldanmasınlar. Muhakkak sihrin insanın davranışlarında çok büyük bir etkisi vardır.

İşte böyle sihirbazlar eşyayı sihirle başka bir şekle sokarlar. Firavun'un sihirbazları da vadiyi yılanlarla doldurmuşlardı. Hatta Musa (*aleyhisselam*) içinde bir korku hissetti. Ve Allah bu yaptıklarını büyük bir sihir olarak niteledi.

Sihirle bundan daha büyüğü de yapılır. İbnu Battuta ve başkaları Hind diyarında bazı insanların büyük ateşler yakıp, incecik elbiseler giyerek içerisine girdiklerini ve sonrada ateşten o incecik elbiselerine hiçbir şey olmadan çıktıklarını gördüklerini zikretmişlerdir.

Hatta İbnu Battuta Hind krallarından birisi yanında bir insanın iki çocuk getirdiğini, sonra onları parça parça ettikten ve her bir parçayı kimsenin göremeyeceği bir yerlere attıktan sonra öyle bir bağırıp ağladığını anlatır ki, orada bulunanların neyin olup bittiğini anlayamadan o parçalar tek tek oraya geldiğini ve tekrar birleştiklerini ve sonra da iki çocuğun her birisinin çok sıradan bir olaymış gibi ayağa kalktıklarını anlatır.

Bunu "Seyahatname"sinde zikreder. Bu geniş bir seyahatnamedir, ama ihtisar da edilmiştir. Ben seyahatnameyi hicri 1136 yılında Mekke'de mütalaa ettim. Ve Medine'deki Hanefi müftülerinden Allame Seyyid Muhammed İbnu Esad (*rahimehullah*) onu bize yazdırmıştır.

Ve Ebu'l-Ferec el-Esfehani'nin "el-Eğani" adlı kitabında senediyle Velid bin Ukbe'nin yanında bir ineğin karnına girip çıkan bir sihirbazdan söz eder. Cundub (*radıyallahu anhu*) bunu gördüğünde hemen evine gider, kılıcını kuşanır ve geri döner. Sihirbaz tekrar ineğin karnına girince Cundub (*radıyallahu anhu*) "**Artık göz göre göre sihre mi gidip uyuyorsunuz?**" ayetini okur ve ineğin karnına vurmasıyla ineği ikiye ayırır. İneğin karnıyla beraber sihirbazı da ikiye böler. İnsanlar bunu görünce çok korkarlar. Velid bin Ukbe bunun üzerine onu hapseder ve olup bitenleri mektupla Osman (*radıyallahu anhu*)'ya bildirir. Hapishaneden sorumlu olan bir Hıristiyan'dı. Cundub (*radıyallahu anhu*)'nun geceleri namazla geçirdiğini ve sabahları oruçlu olduğunu görünce "Bu kavmin en şerlisi bu ise, bu kavim doğruluk kavmidir" deyip yerine bir adam bırakarak Kufe'ye gitti ve Kufe'nin en faziletli insanını sordu. El-Eşas bin Kay'stır dediler. Onun evine gidip ona misafir oldu. Baktı ki gece boyunca uyuyor ve sabahladığında kahvaltısını istiyor. Onun yanından ayrılınca yine Kufe'nin en faziletli insanı kimdir diye sordu. Ona Cerir bin Abdillâh'tır dediler. Ona da misafir oldu ve onun da gece boyunca uyduğunu

ve sabahladığında kahvaltısını istediğini gördü. Bunun üzerine kibleye dönüp “Rabbim Cundub'un Rabbi, dinim Cundub'un dinidir” diyerek İslam'a girdi.

El-Beyhaki de bu kıssayı “Es-Sunenu'l-Kubra” kitabında bazı farklılıklarla tahriç etmiştir. El-Beyhaki'nin Ebu'l-Esved yoluyla naklettiğine göre Velid bin Ukbe Irak'ta iken huzurunda bir sihirbaz sihir yapıyordu. Birisinin kellesini kılıçla vurduktan sonra öyle bir çığlık atıp bağırıyordu ki, kellesi kesilen insan bağırarak ayağa kalkıp, sonra başı yine gövdesine dönüyordu. İnsanlar bunu görünce “Subhanallah! Ölülerini diriltiyor!” dediler. Bunu Muhacirlerden salih birisi gördü. Ertesi sabah kılıcını kuşanıp geldi. O sihirbaz yine aynı oyununu sergiliyordu. Muhacirlerden bu kişi kılıcını çekti ve sihirbazın kellesini vurdu ve “Eğer doğru ise, haydi şimdi kendisini diriltsin!” dedi. Bunun üzerine Velid hapisane görevlisi Diynar'a emretti ve onu hapse attırdı.

Bundan daha acayip başka bir kıssayı Hafız Ebu Bekr el-Beyhaki isnadıyla anlatıyor. Bu uzun kıssada şu geçmektedir: Bir kadın Babil'de Harut ve Marut adlı iki melekten sihir öğrendi. O kadın bundan sonra buğday alıyordu ve onu toprağa attıktan sonra çık diyordu ve çıkıyordu, çoğal diyordu ve çoğalıyordu. Sonra onu bırakıyordu. Sonra ona kuru ol diyor ve kuruyordu. Sonra öğütülmüş un ol diyor ve öğütülmüş un oluyordu. Sonra ekmek ol diyor ve ekmek oluyordu. O kadının istediği her şey oluyordu.

Şeytani haller saymakla bitmez. Bunu anlamak için Deccal'ın yapacaklarını düşünmek kâfidir. Ölçü Kuran ve Sünnete intibadır.

Bizim murad ettiğimiz burada sona ermiştir. Evvelinde ve ahirinde hamda sadece Allah layıktır. Allah'ın salâtı ve selamı efendimiz Muhammed'e ve aline ve sahabetine olsun.

تطهير الإعتقاد عن أدران الإلحاد

(İtikadın İlhad Kirlilerinden Arındırılması)

İmam Muhammed bin İsmail el-Emir es-Sanani

(rahimehullah)

(Hicri D: 1099 V: 1186)